

Bachelorwerkstuk

Humor tijdens de vluchtelingencrisis

Humor during the European migrant crisis

Thema 6. Humor over crises op Twitter / Online publieke reacties op crises

Radboud Universiteit
Pre-master communicatie en informatiewetenschappen

6 juni 2016

Docent
Dr. Béryll Hilberink

Tweede lezer
Liza van Lent

Student
Ivonne Mullink   S4643186
i.mullink@student.ru.nl   0613264352

Aantal woorden
4.200 woorden

Versie
Definitief

Introductie

In de media wordt regelmatig gerapporteerd over een crisis of tragedie. Communicatie over deze gebeurtenissen is essentieel, ongeacht de aard van de crisis. Onder de bevolking heerst op deze momenten grote onzekerheid, die met behulp van communicatie weggenomen kan worden (Simon, Goldberg & Adini, 2015). Humor is bij elke vorm van communicatie belangrijk, zo ook bij een crisis of tragedie (Raz, 2012). Humor kan in dergelijke situaties het verwerkingsproces bevorderen door de waargenomen dreiging te verminderen door er afstand van te nemen (McGraw, Williams & Warren, 2013). Of iemand iets grappig vindt, en of het acceptabel is om over een gebeurtenis grappen te maken, is echter subjectief en kan per persoon verschillen (Reyes, Rosso & Buscaldi, 2012). Door de publieke opinie over de situatie te onderzoeken, kan er gekeken worden of de meerderheid van de bevolking het acceptabel vindt om de tragedie te transformeren tot komedie en op welk moment dit kan gebeuren. Om dit te weten te komen, moet de bevolking allereerst op de hoogte zijn van de crisis. Om vervolgens te achterhalen hoe zij over de crisis denken, kunnen social media een uitkomst bieden. Daar waar traditionele media neutraal van aard zijn, zijn social media interactief en bevatten zij vele sentimenten. De lijn tussen journalisten en de bevolking is vervaagd. Journalisten zijn niet langer de enige die berichten over een tragedie naar buiten kunnen brengen, burgers kunnen hier nu zelf ook aan bijdragen. Indien een burger getuige is van een tragedie, kan hij hier berichten over naar buiten brengen met behulp van social media (Simon et al., 2015; Highfield, 2015; Holton & Lewis, 2011). Door de publieke opinie en het sentiment van de social media berichten te bekijken, is het mogelijk om te achterhalen op welke momenten er welke soort grappen er gemaakt kunnen worden over een crisis (Mollema et al., 2015). Tot nu toe is hier weinig wetenschappelijk onderzoek naar gedaan. Dit onderzoek geeft inzicht in de relatie tussen verschillende soorten humor en het verloop van de vluchtelingen crisis. Juist de vluchtelingen crisis wordt onderzocht omdat deze plotseling ontstond en van ver weg steeds dichterbij kwam. Het is daarom interessant om te kijken naar de soorten humor die tijdens de crisis werden toegepast en om te kijken of afstand hierbij van invloed was.

Theoretisch kader

Een tragedie kan verschillende vormen aannemen. Zo kan het voor iemand een kleine tragedie zijn als hij zijn teen stoot en wordt een orkaan ervaren als een grote tragedie

(McGraw et al., 2013). Communicatie is tijdens deze grote tragedies essentieel. Gebrek aan communicatie leidt tot onzekerheid en mensen zullen zelf op zoek gaan naar informatie om deze onzekerheid weg te nemen. Waar social media eerst alleen door de bevolking werden gebruikt om onderling te communiceren, gebruiken journalisten het nu ook om snel, gerichte informatie te kunnen verspreiden. Het voordeel van social media is dat het laatste nieuws bovenaan komt te staan, zodat de bevolking altijd op de hoogte is van de laatste ontwikkelingen (Simon et al., 2015).

Humor is een fysieke reactie die gekarakteriseerd wordt door amusement en de neiging om te lachen, gekoppeld aan de cognitieve vaardigheid om de grap te kunnen begrijpen (McGraw et al., 2013; McGraw, Warren, Williams & Leonard, z.d.; Falanga, De Caroli & Sagone, 2014). Het is een effectieve strategie om met stress om te gaan en een individu een perspectief te bieden op een negatieve situatie door de gebeurtenis minder serieus te nemen of er afstand van te doen (Karakus, Ercan & Tekgöz, 2014). Mensen geven meer van zichzelf bloot in humor dan in een neutrale houding (Raz, 2012). Dit kan tot positieve relaties met anderen leiden (Karakus et al., 2014), van positieve invloed kan zijn op de menselijke gezondheid (Reyes et al., 2012), creativiteit en het kan mensen helpen om met bepaalde negatieve gebeurtenissen, zoals een tragedie of crisis, om te gaan (McGraw et al., 2013; McGraw et al., z.d.).

Dat humor tijdens een crisis mogelijk is, blijkt onder andere uit het Amerikaanse televisieprogramma 'Saturday Night Live'. Hierin worden tragedies op een succesvolle manier omgebogen tot komedie (Holton & Lewis, 2011). Humor tijdens een tragedie kan mensen helpen om een negatieve gebeurtenis te verwerken, dit geldt zowel voor kleine als grote tragedies. Het zit in de natuur van de mens om pijn te transformeren in een bron van plezier, wat humor een geschikte verwerkingstechniek maakt (McGraw et al., 2013; Karakus et al., 2014). Het is echter niet altijd even gemakkelijk of gepast om bij een bepaalde tragedie humor te gebruiken. Of iemand iets daadwerkelijk grappig vindt, hangt af van de afstand tot de gebeurtenis, de voorkennis over de situatie en van de persoon zelf (McGraw et al., 2013; McGraw et al., z.d.; Holton & Lewis, 2011). Iemand die dichterbij de gebeurtenis betrokken is, zal humor over de situatie minder snel grappig en acceptabel vinden dan iemand die er verder vanaf staat. Door deze factoren kan de grap niet worden begrepen of

als irrelevant en tactloos worden gezien (McGraw et al., 2013; McGraw et al., z.d.; Holton & Lewis, 2011). Om humor succesvol toe te passen in een crisissituatie is het dus van belang om te weten of en wanneer een crisis, in dit geval de vluchtelingen crisis, precies om te vormen is tot komedie.

Of en wanneer een crisis om te vormen is tot komedie, kan verklaard worden met behulp van de 'benign violation theory'. Deze theorie verklaart waarom humor op bepaalde momenten wel acceptabel en grappig is en op andere momenten niet. Om humor succesvol toe te passen, moet de situatie tegelijkertijd zowel gewelddadig als onschuldig zijn. Als de situatie puur gewelddadig of puur onschuldig is, is humor niet op zijn plaats (McGraw et al., 2013; McGraw et al., z.d.). Een tragedie kan humor bevatten als de bedreiging op iemands identiteit of geloofsstructuur als acceptabel en veilig kan worden gezien. Iemand kietelen is een voorbeeld van een gewelddadige actie met voldoende onschuld, waardoor deze als grappig kan worden ervaren (McGraw et al., 2013; McGraw et al., z.d.). Een factor die in de benign violation theorie duidelijk aanwezig is, is psychologische afstand. Psychologische afstand is op te delen in vier categorieën: tijdelijke afstand (de gebeurtenis heeft zich lang geleden voorgedaan of kort geleden), ruimtelijke afstand (de gebeurtenis vindt geografisch ver weg of dichtbij plaats), sociale afstand (de persoon komt direct zelf in aanraking met de gebeurtenis of krijgt hier minder van mee) en hypothetische afstand (de gebeurtenis heeft daadwerkelijk plaatsgevonden of is een hypothetische, bedachte gebeurtenis). Voor elk van deze categorieën geldt dat afstand de cognitieve representatie van informatie en de emotionele reactie hierop verandert, waardoor de gebeurtenis als minder dreigend wordt ervaren (McGraw et al., z.d.).

Een bedreiging mag niet te ver weg, of te dichtbij, zijn om grappig te worden gevonden. Bij een grotere afstand tot de tragedie wordt de tragedie als abstracter en minder dreigend ervaren. Daardoor is de tragedie te transformeren tot komedie (McGraw et al., 2013; McGraw et al., z.d.). Als het een grote tragedie betreft, kan hier pas na verloop van tijd grappen over worden gemaakt. Indien het een kleine tragedie betreft, zal de tijdsperiode hiertussen kleiner zijn. Als iemand bijvoorbeeld zijn teen stoot, kun je daar vandaag nog grappen over maken. Als iemand een auto-ongeluk veroorzaakt, kun je dit pas na enkele maanden doen (McGraw et al., 2013; McGraw et al., z.d.). Een absentie van humor over een

tragedie in de media kan dan ook te wijten zijn aan dat de tragedie nog te vers in het geheugen ligt (McGraw et al., 2013; Highfield, 2015). Om te achterhalen welke rol psychologische afstand speelde tijdens de vluchtelingencrisis, zal de tragedie over verschillende afstanden tot de crisis worden geanalyseerd. Hierdoor is te achterhalen of mensen anders reageren, en humor op een andere manier toepassen, wanneer de crisis voor hen dichterbij of juist verder weg is.

Wanneer het volgens de benign violation theorie de juiste tijd is om humor toe te passen, is het nog de vraag welke soort humor er tijdens een tragedie toegepast wordt. Humor is over het algemeen moeilijk te classificeren. De taal die wordt gehanteerd is meestal informeel, en de toegepaste humor is vaak in meerdere categorieën te plaatsen (Raz, 2012). Raz (2012) en Hay (1995) hebben in hun onderzoek elf soorten humor geclassificeerd die de meeste soorten humor omvatten. Deze classificatie bestaat onder andere uit anekdotes, ironie, beledigingen, zelfspot en grappen. Welke van deze humorstijlen er tijdens de vluchtelingencrisis het meest werden toegepast, zal uit het huidige onderzoek blijken.

Als het om een grote tragedie gaat, kan humor een effectieve strategie zijn om met stress om te gaan en iemand een perspectief te bieden op de crisis door er afstand van te nemen. De humor kan onder andere worden verspreid met behulp van social media. Social media gebruikers kunnen content delen die zij interessant en grappig vinden, om zo te laten zien wat hun opinie is over een dergelijke situatie (Simon et al., 2015). Humor is echter niet in elke vorm en in elke situatie acceptabel. Uit onderzoek van Raz (2012), Hay (1995) en McGraw et al. (2013) is gebleken dat humor in verschillende soorten kan worden toegepast en dat psychologische afstand een rol speelt bij de vraag of een persoon de tragedie tot komedie kan transformeren of niet. Het is interessant om hierbij de vluchtelingencrisis te bekijken omdat deze van ver weg steeds dichterbij kwam. Daarom kan er gekeken worden naar de toegepaste humorsoorten en de relatie met psychologische afstand. Het is echter nu nog onbekend welke soorten humor er tijdens de vluchtelingencrisis zijn toegepast en in hoeverre psychologische afstand hierbij een rol speelde. In het huidige onderzoek zal er daarom ten eerste aandacht worden besteed aan de verandering in het gebruik van verschillende soorten humor tijdens de vluchtelingencrisis. Vervolgens zal er gekeken worden naar de psychologische afstand van de social media gebruiker, in dit geval

twittergebruiker, tot de crisis om te achterhalen of zij anders met humor omgaan wanneer deze afstand groter of kleiner is. Dit leidt tot de volgende hoofd- en deelvraag voor het huidige onderzoek:

In hoeverre is er een relatie tussen soorten humor in tweets en het verloop van de vluchtelingencrisis?

- In hoeverre is er een relatie tussen soorten humor in tweets en de psychologische afstand tot de vluchtelingencrisis?

Methode

Materiaal

In dit onderzoek is gebruik gemaakt van een corpus van 9.042 individuele Nederlandse tweets die gerelateerd zijn aan de vluchtelingencrisis. Het te coderen corpus bestond uit 10.000 tweets maar vanwege overlappende tweets en een aantal tweets die niet gecodeerd zijn, bleven er 9.042 bruikbare tweets over. De data die in dit onderzoek tot het corpus behoorden hebben betrekking op de vluchtelingencrisis van maart 2011 tot en met november 2015. De data die uit dit tijdsbestek bekeken zijn, komen uit de periode 2013 tot en met 2015. Dit corpus is voorafgaand aan het onderzoek verzameld door de Radboud Universiteit van Nijmegen met behulp van www.twigs.com. De zoekterm was '#vluchteling' en alle aanverwante samenstellingen.

Procedure

Om te beginnen met het onderzoek, moest het corpus eerst gecodeerd worden. Dit onderzoek vond gedeeltelijk samen met andere onderzoekers plaats. Ieder nam een deel van het corpus voor zijn of haar rekening om te coderen. Aan de hand van de hoofd- en deelvragen die ieder had opgesteld, zijn er variabelen geselecteerd die gecodeerd en onderzocht werden met behulp van het corpus. Dit, zodat ieder voldoende variabelen had om toe te kunnen passen in zijn of haar onderzoek. De variabelen die voor het huidige onderzoek onderzocht zijn, bestaan uit:

- **Humorsoorten.** Humorsoorten zijn geclassificeerd aan de hand van de onderzoeken van Raz (2012) en Hay (1995). Zij onderscheiden elf soorten humor:
  1. Anekdote. Dit is een verhaal dat de schrijver ervan amusant vindt. Het bevat enige informatie en gaat meestal over een ervaring waar de schrijver zelf bij betrokken was (Hay, 1995).
  2. Fantasie. Dit is een constructie van grappige en bedachte mogelijke of onmogelijke gebeurtenissen (Hay, 1995).
  3. Belediging. Dit betreft een opmerking die een ander neerhaalt of de negatieve karakteristieken van de ander beschrijft (Hay, 1995).
  4. Ironie. Deze categorie bestaat uit zowel ironie als sarcasme. Een tweet valt in deze categorie als de woorden uit de tweet niet letterlijk zo bedoelt zijn maar de schrijver iets anders, of het tegenovergestelde ervan, bedoelt. Tweets met de hashtag #not vallen bijvoorbeeld in deze categorie (Hay, 1995).
  5. Grap. Dit zijn gestandaardiseerde constructies die iedereen kan onthouden en het bericht moet een punchline bevatten (Hay, 1995).
  6. Observatief. Dit zijn opmerkingen over de omgeving, gebeurtenissen of over de voorgaande woorden van een ander persoon. Het is vaak een observatie van iets grappigs of er wordt een grappige observatie gemaakt (Hay, 1995).
  7. Quote. Dit is een zin uit een televisieprogramma of film die als grappig wordt ervaren (Hay, 1995).
  8. Rollenspel. Hierbij wordt de stem of persoonlijkheid van een ander overgenomen voor een grappig effect. Het is vaak op basis van stereotypen of gedrag (Hay, 1995).
  9. Zelfspot. Dit zijn beledigingen gericht aan of over de schrijver zelf (Hay, 1995).
  10. Vulgariteit. Deze categorie bevat toilet humor en seksuele humor (Hay, 1995).
  11. Woordspeling. Een grappig statement dat ontstaat door de betekenis, het geluid of de dubbelzinnigheid van woorden (Hay, 1995).
  12. Overig. Humor die niet in één van bovenstaande categorieën kon worden ondergebracht, of waarbij de humorsoort onduidelijk was, viel in deze categorie (Hay, 1995).
  13. Geen humor. Deze laatste categorie is toegevoegd omdat niet elke tweet die gecodeerd werd humor bevatte (Hay, 1995).

Omdat de één een variabele anders kan coderen dan een ander, werd er gebruik gemaakt van een Cohen's kappa om de interbeoordelaarsbetrouwbaarheid te waarborgen. Dit waarborgt dat de classificering die aan de tweet is toegekend niet op toeval berust.

De interbeoordelaarsbetrouwbaarheid van de variabele 'humorsoort' was onvoldoende: $\kappa = .22$, $p < .001$. Dit maakt het onderzoek minder betrouwbaar. De resultaten van het huidige onderzoek moeten daarom voorzichtig geïnterpreteerd worden.

De coderingen die niet overeenkwamen zijn opnieuw bekeken om uiteindelijk een goed oordeel te kunnen vellen over het gebruik van humor tijdens de vluchtelingencrisis.

- **De psychologische afstand van de twittergebruiker tot de vluchtelingencrisis.** Psychologische afstand bestaat uit vier verschillende categorieën (tijdelijke afstand, ruimtelijke afstand, sociale afstand en hypothetische afstand (McGraw et al., z.d.)). Omdat ruimtelijke afstand de enige relevante categorie was tijdens de vluchtelingencrisis, werd alleen deze onderzocht. Afstand werd bij de vluchtelingencrisis onderscheiden in tweets over vluchtelingen in: Nederland, Europa (met uitzondering van Nederland), buiten Europa en geen locatie in de tweet. Bij meerdere locaties in een tweet werd uitgegaan van de eerstgenoemde. Door de verschillen in ruimtelijke afstand te analyseren, kan er achterhaald worden of humor bij een grotere psychologische afstand anders werd toegepast dan wanneer deze afstand kleiner was.

De interbeoordelaarsbetrouwbaarheid van de variabele 'afstand' was adequaat: $\kappa = .70$, $p < .001$.

De variabelen zijn uit verschillende tijdsperiodes van de vluchtelingencrisis verzameld. De tijdsperiodes zijn in dit onderzoek verdeeld over kwartalen, lopend van 01-01-13 tot en met 31-12-15. Deze verdeling leverde in totaal twaalf te bekijken kwartalen op. Met behulp van een tijdslijn met deze kwartalen kan een goed oordeel geveld worden over humor gedurende het verloop van de crisis en kan er gekeken worden of psychologische afstand, en de verandering hierin, een rol speelde in de soorten humor die werden toegepast.

Statistische toetsing

Voor dit onderzoek werd frequentiedata verzameld en geanalyseerd. Om de hoofdvraag te kunnen beantwoorden, speelden de variabelen 'humorsoort' en 'tijd' een rol. Om antwoord te kunnen geven op deze hoofdvraag werd een tijdslijn geschetst waarop de verschillende gebruikte soorten humor op werden weergegeven verdeeld in kwartalen. Hierna is een Chi-Square toets uitgevoerd om te kijken of er een verband was tussen de twee variabelen. Omdat de twee variabelen nominaal waren, één uitkomst variabele van categorische aard en één predictor variabele bevatte, kon hiervoor enkel gebruik worden gemaakt van een Chi-Square toets (Field, 2013). Voor de deelvraag werden de variabelen 'humorsoort' en 'psychologische afstand' bekeken, ook beide nominale variabelen. Ook hiervoor is een Chi-Square toets uitgevoerd.

Resultaten

Voor dit onderzoek zijn er met behulp van een steekproef 9.042 Nederlandse tweets geselecteerd met betrekking tot de vluchtelingen crisis. Van deze 9.042 tweets bevatte 1.074 tweets een vorm van humor. Van de tweets die humor bevatte, bestond de top drie uit de volgende categorieën: overige humor (30%), ironie (29%) en belediging (9%).

Tabel 1: humorsoorten tijdens de vluchtelingen crisis

Overige humor	30%
Ironie	29%
Belediging	9%
Observatief	9%
Grap	8%
Anekdote	5%
Woordspeling	4%
Fantasie	3%
Quote	2%
Vulgariteit	1%
Rollenspel	0%
Zelfspot	0%

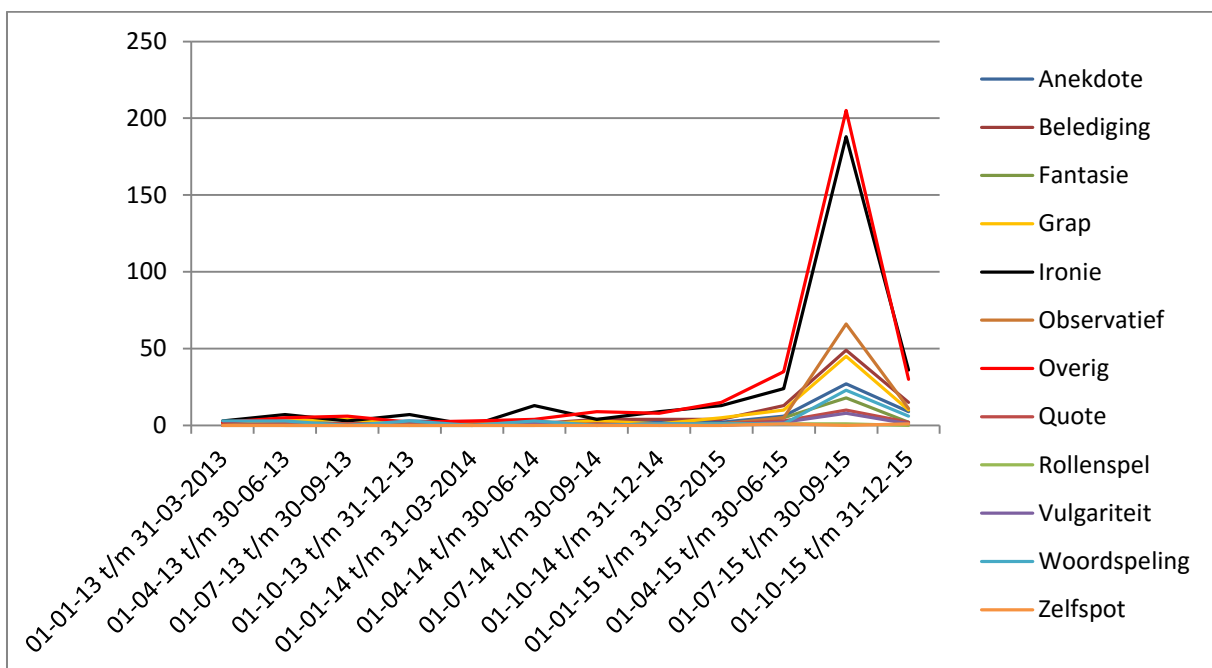

De meeste tweets bevatte geen locatie (45%), gingen over vluchtelingen in Nederland (23%) of over vluchtelingen in Europa (22%). Slechts 10% van alle tweets had betrekking op vluchtelingen buiten Europa.

Het gebruik van humor gedurende de crisis

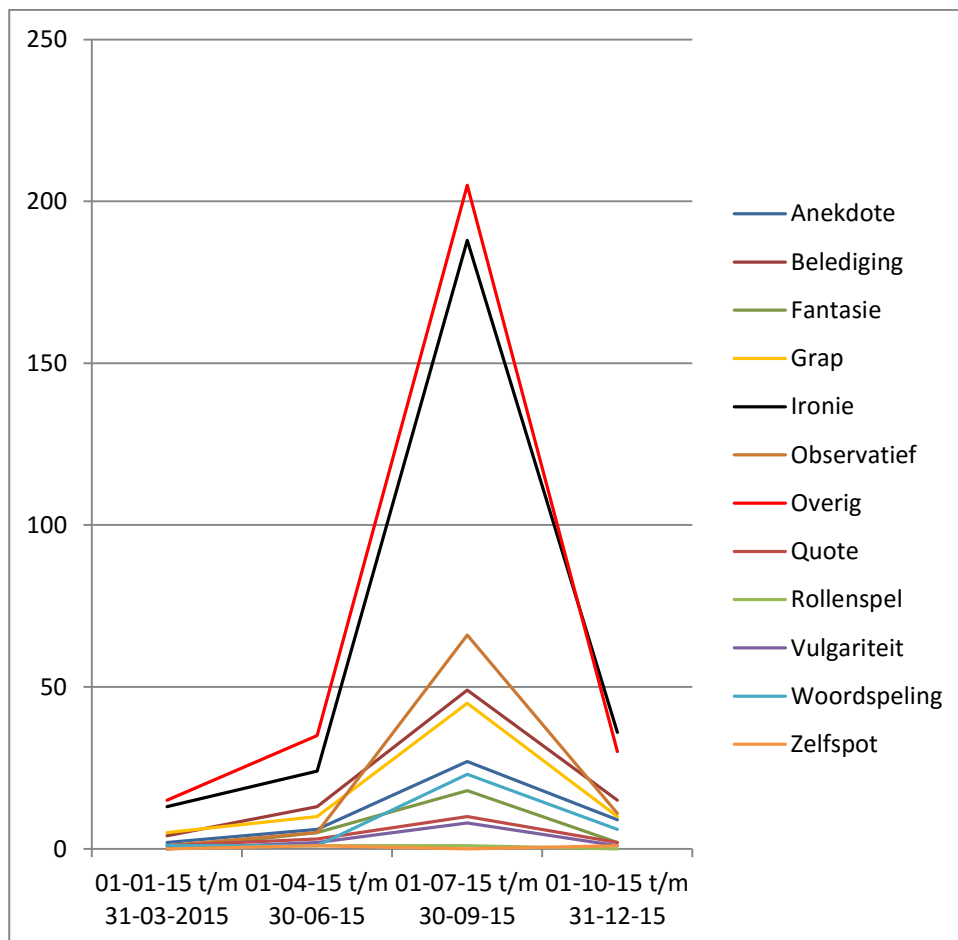
Om de relatie tussen de soorten humor in tweets en het verloop van de vluchtelingencrisis weer te geven, zijn de humorsoorten in onderstaande tijdlijn geplaatst.

Grafiek 1: tijdlijn humor gedurende de vluchtelingencrisis

De vluchtelingencrisis is vanaf begin 2013 tot eind 2015 in kaart gebracht. Wat opvalt, is dat er tot april 2015 niet veel humortweets werden verspreid over de crisis. Hierna kwam hier verandering in. Dit was de tijdsperiode dat er honderden bootvluchtelingen verdronken in de Middellandse Zee en de term 'vluchtelingencrisis' officieel in gebruik werd genomen. Na deze ramp nam het aantal vluchtelingen in Europa toe en vroegen steeds meer vluchtelingen asiel aan. Vanaf dat moment nam de media-aandacht voor de crisis toe en kwam de Nederlandse bevolking pas echt in aanraking met de vluchtelingencrisis (Vluchtelingenwerk Nederland, 2016).

Grafiek 2: tijdelijk humor gedurende de vluchtelingencrisis in 2015

Wat opvalt uit bovenstaande periode is dat het gebruik van humortweets toenam toen de vluchtelingencrisis dichtbij kwam voor de Nederlandse bevolking. Dit gold voor elke vorm van toegepaste humor. Vooral overige humor en ironie werden veel toegepast. Toch is het verband tussen tijd en humorsoorten niet significant ($\chi^2 (121) = 136.13, p = .164$), wat aangeeft dat er geen relatie tussen de variabelen tijd en humorsoorten bestaat.

De rol van psychologische afstand

Om de deelvraag 'in hoeverre is er een relatie tussen soorten humor in tweets en de psychologische afstand tot de vluchtelingencrisis?' te kunnen beantwoorden, zijn de variabelen 'psychologische afstand' en 'humorsoort' met elkaar vergeleken. De humortoepassing per locatie ziet er als volgt uit:

Tabel 2: humorgebruik per locatie

	Overige humor	Ironie	Belediging	Observatief	Grap	Anekdote	Woordspeling	Fantasie	Quote	Vulgariteit	Rollenspel	Zelfspot
Nederland	31%	23%	8%	8%	8%	14%	3%	2%	9%	1%	0%	0%
Europa	34%	23%	7%	10%	12%	3%	4%	2%	2%	1%	0%	0%
Buiten Europa	34%	24%	4%	5%	15%	2%	8%	3%	3%	1%	0%	0%
Geen locatie	28%	33%	11%	9%	5%	4%	4%	3%	2%	1%	0%	0%

Er was een significant verband tussen de psychologische afstand en de humorsoort die werd toegepast ($\chi^2(36) = 103.32, p < .001$). Deze uitkomst geeft aan dat er een relatie is tussen de geografische locatie en toegepaste humorsoort in een tweet. Deze relatie wordt waarschijnlijk veroorzaakt door het verschil in de meest toegepaste humorsoort per geografisch gebied, zoals te zien is in tabel 3.

Tabel 3: Top 3 humorsoorten per locatie

<u>Nederland</u>	<u>Europa</u>	<u>Buiten Europa</u>	<u>Geen locatie</u>
1. Overige humor	1. Overige humor	1. Overige humor	1. Ironie
2. Ironie	2. Ironie	2. Ironie	2. Overige humor
3. Anekdote	3. Grap/observatief	3. Grap	3. Belediging

Wat opvalt, is dat bij alle drie de locatiegebieden overige humor de boventoon voerde. Tweets zonder locatie waren hierin de uitzondering. Hier voerde ironie de boventoon en kwam overige humor pas op de tweede plek. Ook de verdere rangschikking van humorsoorten verschilde per locatie. Dit betekent dat afstand inderdaad een rol kan spelen bij de soort humor die wordt toegepast.

Conclusie

Hoe humor zich kenmerkt in tweets gedurende de vluchtelingencrisis van 2013 tot en met 2015 is in de resultatenparagraaf schematisch weergegeven. Vanaf het begin van 2013 tot en met het einde van 2014 werden er nauwelijks humortweets geplaatst, vanaf begin 2015 kwam hier verandering in. De vluchtelingencrisis kreeg vanaf dat moment veel media-aandacht en dit was ook de periode dat de term 'vluchtelingencrisis' officieel in gebruik werd genomen na de verdrinking van honderden bootvluchtelingen (Vluchtelingenwerk Nederland, 2016). Vooral vanaf het tweede kwartaal in 2015 was er een stijging te zien in het gebruik van humortweets. Overig humor en ironie voerden hierin de boventoon. Toch is de relatie tussen tijd en humorsoort niet als significant te classificeren. Het aantal humortweets nam in deze periode weliswaar toe, maar dit gold ook voor de tweets met betrekking tot de vluchtelingencrisis die geen humor bevatte. Gedurende de gehele vluchtelingencrisis blijft het aandeel humortweets procentueel gelijk. In elke kwartaal bestond ongeveer twaalf procent van alle geplaatste tweets over de vluchtelingencrisis uit humortweets.

Het antwoord op de deelvraag komt tot stand door de variabelen humorsoort en psychologische afstand met elkaar te vergelijken. In alle drie de locatiegebieden voerde overige humor de boventoon. De tweets zonder locatie waren hierbij de uitzondering, daar was ironie de meest voorkomende humorsoort. Ook de verdere rangorde in humortweets verschilde per locatie. Psychologische afstand speelt dus een significante rol bij de toepassing van humor in tweets.

Discussie

Met de benign violation theory als uitgangspunt was de verwachting dat naarmate de vluchtelingencrisis voor de Nederlander dichterbij kwam, zij meer humor zouden toepassen in hun tweets. Humor kan een individu tijdens tragedies helpen om met stressvolle situaties om te gaan en een perspectief te bieden op de negatieve gebeurtenis, wat humor een geschikte verwerkingstechniek maakt (Karakus et al., 2014). Tot begin 2015 werd er weinig tot geen humor toegepast in de tweets. Na deze periode nam het aantal humortweets toe, maar dit gold ook voor het aantal tweets dat geen humor bevatte. Humor werd tijdens de

vluchtelingen crisis dus niet ingezet als verwerkingstechniek om met de negatieve situatie om te gaan. De theorie van Karakus et al. (2014) is in het huidige onderzoek niet bewezen.

Een mogelijke alternatieve verklaring voor de toename in humortweets is dat het aantal tweets over de vluchtelingen crisis in zijn algemeenheid toenam na de bootramp in het begin van 2015. De vluchtelingen crisis kreeg vanaf die periode veel media-aandacht en het werd een relevant gespreksonderwerp dat door social media gebruikers werd opgepikt. Volgens McGraw et al. (2013) wordt humor minder toegepast indien de psychologische afstand tot negatieve gebeurtenis klein is. Dit was bij de vluchtelingen crisis niet het geval, omdat hoewel de vluchtelingen crisis steeds dichterbij kwam, het aandeel humortweets constant bleef. De benign violation theory speelt op dit gebied dus geen rol bij de vluchtelingen crisis.

Waar de benign violation theory wel werd bevestigd was op het gebied van ruimtelijke afstand. Er bestond een significant verband tussen de psychologische afstand en de humorsoort die werd toegepast. Dit geeft aan dat er een relatie bestond tussen de geografische locatie en de toegepaste humor in een tweet. Deze relatie werd waarschijnlijk veroorzaakt doordat bij alle drie de locatiegebieden overige humor de boventoon voerde, daar waarbij tweets zonder locatie ironie de boventoon voerde. Een mogelijke verklaring waarom juist ironie hier het meest werd toegepast ontbreekt echter op dit moment. Ten eerste is er geen duidelijke theorie beschikbaar over welke rol afstand speelt bij de toepassing van ironie en ten tweede is het onduidelijk welke soorten humortweets door de verschillende onderzoekers in de categorie overige humor zijn ingedeeld. Hierdoor is het lastig beide categorieën met elkaar te vergelijken. Er zal vervolgonderzoek moeten plaatsvinden om deze onduidelijkheid weg te nemen.

Naast bovengenoemd mogelijk vervolgonderzoek, kan er ook vervolgonderzoek worden gedaan naar de variabele attitude. In het huidige onderzoek zijn de variabelen humorsoort en psychologische afstand onderzocht, door attitude hierbij te betrekken is er dan niet alleen inzicht in wanneer humortweets worden geplaatst tijdens een crisis maar ook hoe deze humor wordt gewaardeerd. Volgens de benign violation theory wordt humor namelijk minder gewaardeerd wanneer de gebeurtenis te dichtbij komt en juist meer als iemand hier

verder vanaf staat (McGraw et al., 2013). Hier is op dit moment nog geen onderzoek naar gedaan.

Met een steekproefgrootte van 9.042 bruikbare humortweets zijn de tweets een goede weerspiegeling van het gemiddelde twittergedrag van de Nederlander. Voor een voldoende betrouwbare steekproef onder de Nederlandse bevolking moet de steekproef tenminste 385 tweets bevatten (Raosoft, Inc., z.d.). Met een steekproef van 9.042 tweets is dit getal ruim gewaarborgd. Dit geldt ook voor het aantal humortweets, waarvan er 1.074 in de steekproef waren inbegrepen.

Een beperking van dit onderzoek is dat de Cohen's Kappa voor de variabele humortype onvoldoende uitvalt. Dit betekent dat dit onderzoek naar alle waarschijnlijkheid niet generaliseerbaar is. Om het generaliseerbaar te maken is er mogelijk betere specialisatie van de variabele nodig die het onderzoek bruikbaar maakt.

De resultaten van dit onderzoek bevestigen de benign violation theory en de theorie van Karakus et al., (2014) slechts gedeeltelijk. Humor werd niet ingezet als verwerkingstechniek in negatieve situaties om de negatieve gebeurtenis beter te kunnen verwerken. De vluchtelingencrisis kwam voor de Nederlandse twittergebruiker mogelijk niet dichtbij genoeg om als voldoende gewelddadig te worden ervaren. De benign violation theory, die ervan uitgaat dat psychologische afstand van invloed is op te humor die wordt toegepast, werd wel bevestigd. De geografische locatie van de tweet was van invloed op de humorsoort die werd toegepast maar het is nu nog onbekend waardoor dit precies werd veroorzaakt. Psychologische afstand speelde dus zeker een rol in de manier waarop humor tijdens de crisis werd toegepast, maar er was geen significant te vinden tussen het gebruik van humorsoorten en het tijdsverloop van de vluchtelingencrisis.

Literatuurlijst

- Falanga, R., De Caroli, M. E., & Sagone, E. (2014). Humor Styles, self-efficacy and prosocial tendencies in middle adolescents. *Elsevier*, 127, 214-218
- Field, A. (2013). Why is my evil lecturer forcing me to learn statistics? In A. Field (Red.). *Discovering Statistics Using IBM SPSS Statistics (fourth edition, pp. 1-39)*. London: SAGE Publications Ltd.
- Field, A. (2013). Categorical data. In A. Field (Red.). *Discovering Statistics Using IBM SPSS Statistics (fourth edition, pp. 720-759)*. London: SAGE Publications Ltd.
- Hay, J. (1995). Gender and Humour: Beyond a Joke. *The Victoria University of Wellington*, 1-220
- Highfield, T. (2015). Tweeted Joke Life Spans and Appropriated Punch Lines: Practices Around Topical Humor on Social Media. *International Journal of Communication*, 9, 2713-2734
- Holton, A. E., & Lewis, S. C. (2011). Journalists, social media, and the use of humor on Twitter. *The Electronic Journal of communication*, 21, 1-20
- Karakus, Ö., Ercan, F. Z., & Tekgöz, A. (2014). The relationship between types of humor and perceived social support among adolescents. *Elsevier*, 152, 1194-1200
- McGraw, P., Warren, C., Williams, L., & Leonard, B. (z.d.). Too Close for Comfort, or too Far to Care? Finding Humor in Distant Tragedies and Close Mishaps. *University of Colorado Boulder*, 1-29
- McGraw, P., Williams, L.E., & Warren, C. (2013). The Rise and Fall of Humor: Psychological Distance Modulates Humorous Responses to Tragedy. *Social Psychological and Personality Science*, XX(X), 1-7

Mollema, L., Harmsen, I.A., Broekhuizen, E., Clijnk, R., Melker, de H., Paulussen, T., ... Das, E. (2015). Disease Detection or Public Opinion Reflection? Content Analysis of Tweets, Other Social Media, and Online Newspapers During the Measles Outbreak in the Netherlands in 2013. *Journal of Medical Internet Research*, 17(5), 1-12

Raz, Y. (2012, June). Automatic humor classification on Twitter. *Proceedings of the 2012 Conference of the North American Chapter of the Association for Computational Linguistics: Human Language Technologies: Student Research Workshop* (pp. 66-70). Association for Computational Linguistics.

Reyes, A., Rosso, P., & Buscaldi, D. (2012). From humor recognition to irony detection: The figurative language of social media. *Elsevier*, 74, 1-12

Simon, T., Goldberg, A., & Adini, B. (2015). Socializing in emergencies – A review of the use of social media in emergency situations. *International Journal of Information management*, 35, 609-619

Raosoft, Inc. (z.d.). *Bereken de steekproefgrootte*. Verkregen via <http://www.journalinks.be/steekproef/>

Vluchtelingenwerk Nederland. (2016). *Bescherming in Nederland*. Verkregen via <http://www.vluchtelingenwerk.nl/feiten-cijfers/cijfers/bescherming-nederland>